

licht. Opvallend daarbij is dat deze keer niet Parijs toonaangevend was, maar dat er vooral vanuit de regio's enorm snel en efficiënt werd gereageerd. Parijs hinkt eigenlijk wat achterop, uitgenomen wat het aantal dansstudio's betreft, en initiatieven als Indépen-danse waren er maar een kort leven beschoren. De door de overheid vaak ijdel gepredikte decentralisatie — in die mate dat men kwaad opzet kon vermoeden — had nu eindelijk succes, vooral daar men nu niet op 'Parijs' had gewacht om de handen in elkaar én aan de ploeg te slaan.

Het treffendste voorbeeld is het Maison de la danse te Lyon. Vijf Lyonese choreografen stonden aan de wieg van haar bestaan. In 1977 beslisten ze namelijk hun inspanningen te verenigen in een gemeenschappelijk project: een werkruimte voor dans. De vijf richtten daartoe een vereniging op, de A.D.R.A. (Action Danse Rhône-Alpes). Van een regionaal centrum werkten ze zich op korte tijd op tot een instelling van nationaal en stilaan zelfs internationaal belang. In de eerste plaats is het Maison, dat zelf geen eigen gezelschap herbergt, een platform voor dansvoorstellingen, van regionaal tot internationaal en van klassiek tot experimenteel, maar met voorrang aan jonge Franse gezelschappen. Jaarlijks vinden er ongeveer 80 voorstellingen plaats, naast jongerenprogramma's, diverse animaties, conferenties en lezingen. Een van de voornaamste taken die het Maison op zich genomen heeft, is het bevorderen van Franse creaties en het komt daar in ruime mate aan tegemoet. Men neemt alle nodige risico's: totaal onbekenden kunnen er hun werk presenteren, wanneer het maar getuigt van kwali-

teit en originaliteit. Een wel door-dachte structuur staat er voor in dat de programmatie door niemand beïnvloed wordt. Het Maison, d.w.z. de administrateur en de directeur, is volledig onafhankelijk, zelfs t.o.v. de A.D.R.A. Een laatste opmerkelijk initiatief tenslotte in het documentatiecentrum, bestaande uit een bibliotheek (een archief voor de hedendaagse dans) en een videotheek, samengesteld uit opnamen van elke nieuwe voorstelling. Het is dan ook geen wonder dat het Maison van een ruime publieke belangstelling kan genieten en dat jonge choreografen uit heel Frankrijk er steeds meer voor voelen om in Lyon te debuten.

Financieel werd het Maison van bij het begin gesteund door de stad Lyon, die o.a. een oude feestzaal ter beschikking stelde, die ze hielp moderniseren en waarvan ze in het onderhoud voorziet. In 1981 werd een nieuwe geldschietter gevonden: het regionale bestuur (de Conseil Général du Rhône). Er zou echter nog heel wat water door de Rhône vloeien vooraleer de hoogste (nationale) instanties ook over de brug kwamen. De Staat deed wel mooie beloften, maar kwam die niet na. Men verweet — en verwijt — de verantwoordelijken van het hoogste niveau een culturele prestige-politiek te voeren, die slechts enkele geprivilegieerde instellingen aanbelangt en die bovendien te duur en te centraliserend uitvalt. In '83 kwam er dan toch reactie, maar dan via een soort steunfonds, de Aide à la création, dat rechtstreeks geld stort aan choreografen die in het Maison een creatie brengen. Een ambigu gebaar eigenlijk, omdat de minister daar niet rechtstreeks tussenbeide komt en het dus geen echt officiële stempel draagt. Men zal er in Lyon echter zijn slaap

niet voor laten, daar hun project ondertussen reeds volledig geslaagd kan genoemd worden, terwijl de hoofdstad nog steeds over geen specifiek theater voor dans beschikt.

Dit jaar ging ook voor het eerst een Biennale van start te Lyon, die met een indrukwekkende affiche (met o.a. Taylor, Cunningham, Graham, Lifar en de Groupe Emile Dubois) en een grote toeloop (30 à 35.000 toeschouwers) toch tegen een deficit van ongeveer 1 miljoen FF moest aankijken. Het slechte weer, de compagnie van Graham die niet wou optreden,... of gewoon oververzadiging? Ieder jaar vinden er reeds festivals plaats te Montpellier, Avignon en Aix-en-Provence, die allemaal een belangrijke plaats inruimen aan de dans. Aix is misschien nog een buitenbeentje, daar het sinds 1981 — het jaar waarin Susan Buirge er de leiding overnam — resoluut koos voor de avant-garde. Blijkbaar een goede keuze, want dit jaar — en het festival bestaat sinds '76 — was men voor het eerst volgeboekt.

Een nieuwe Franse school ?

Is de dans in Frankrijk dan werkelijk herboren? Als we de Fransen mogen geloven — Si la France m'était contée — natuurlijk wel. En we moeten misschien toegeven dat het inderdaad zo is, zij het dat ze zich nog in een pril beginstadium bevindt. Wat meteen opvalt, is dat we niet te maken hebben met kopieën van de Amerikaanse stijlen, allesbehalve zelfs, en dat alleen al is een verrassende en verheffende vaststelling. De Fransen hebben duidelijk geen last van een minderwaardigheidsgevoel. Ze hebben resoluut gekozen voor een eigen weg. Men zou kunnen stellen dat ze niet dezelfde evolutie hebben kunnen doorlopen als hun Amerikaanse 'voorbeelden' en direct aansluiting hebben gezocht bij de hedendaagse Amerikaanse stijlen. Het is bijvoorbeeld waar dat slechts weinige dansers een Graham-opleiding hebben doorlopen, wat in Amerika heel algemeen is. Velen daarentegen zijn indertijd met klassieke dans van start gegaan, Chopinot b.v. Wellicht moet men de oorzaak van het verschil met de Amerikaanse stijlen elders zoeken. Er is namelijk een steeds grotere divergentie tussen de Amerikaanse en de Europese stijlen merkbaar. Termen zijn gevaarlijk en het is onnodig zich daar op vast te pinnen, maar men kan misschien — onder voorbehoud — het onderscheid abstract/expressionistisch hanteren, of pure dans/ danstheater. Cunningham bijvoorbeeld huivert voor narratieve dans. Telkens men een realistisch herkenningspunt zou kunnen ontdekken, breekt hij die beweging af. Een pas de deux — in de

Instance (Studio DM) —
Foto D. Bougonier

